

לגיוס המפלגה למען פתרון בעיית החינוך המארכסיסטי

אמיל חביבי

התקיימו במספר גדול „ימי עיון“. החל להופיע הבטאון התיאורטי של המפלגה „הדרך“. אולם כל זה לא היה מספיק. עלינו להיות חדורי ההכרה, כי בלי תכנית כל-מפלגתית ללימוד שיטתי של המרקסיזם-לניניזם במפלגה, ובלי ביצוע ממשי של תכנית כזאת בכל אירגוני המפלגה, התלהבותנו להגיש שמת הסיסמה האירגונית הנ"ל של הוועידה ה-12 תהייה לשווא. אם לא יהיה ביכלתנו להעלות את הקאדר הנחוץ, אשר ינהל, יחנך ויגייס את החברים החדשים — לא נוכל להצליח.

החרפת המאבק הרעיוני התיאורטי

החדרת החינוך המרקסיסטי הוא אחד התנאים להתפתחות כל מפלגה קומוניסטית, ובמיוחד להתפתחות מפלגתנו, בה רוב החברים חדשים הם.

התקדמותנו לקראת מטרה זו מתקיימת בתנאים של החרפת המלחמה המעמדית בארצנו. החרפת המלחמה המעמדית מביאה גם להחרפת המאבק הרעיוני. אויבי הקידמה ינסו יותר ויותר לערפל ולטשטש את הבעיות הניצבות בפני ההמונים ולהכניסם במבוכה. פתיחת שערי המפלגה בתנאים כאלה בפני חברים חדשים, יגדיל את הסכנות של חדירת השפעות אידיאולוגיות זרות למפלגתנו. חינוך מרקסיסטי הוא צו השעה.

לנין הגדול מלמד בספרו „מה לעשות“, כי „אנגלס הכיר לא בשתי צורות של המאבק הגדול של הסוציאליזם מוקרטיה (פוליטי וכלכלי), כפי שמקובל בינינו, אלא בשלוש, בהעמידו בדרגה שווה עם שתי הראשונות את המאבק התיאורטי“.

ההתקפה של מסלפי המרקסיזם במפ"ם נגד הפרוגרמה של ועידתנו ה-12, היא אות אזהרה בשבילנו להגברת המאבק התיאורטי. בכדי להצליח במאבק זה יש להרחיב את הלימוד של המרקסיזם-לניניזם במפלגה.

גידול השפעת המפלגה בקרב ההמונים, החרפת המלחמה המעמדית, חישוף הפרצוף של אויבי העם — מאלצים את הריאקציה, אשר

קבלת הפרוגרמה, התוויית הקוו הפוליטי וקבלת ההחלטות האירגוניות בוועידה ה-12 של מק"י פתחו בפני המפלגה פרספקטיבות רחבות לקראת שינוי ראדיקלי ביחסי הכוחות הפוליטיים בארץ לטובת הכוחות העממיים, הלוחמים לשלום ולעצמאות. הוועידה ה-12 של המפלגה הדגישה, כי רק ע"י הפיכת מפלגתנו למפלגה המונית, המבוססת באופן מוצק על מעמד הפועלים; יוכל להתפתח על שלב גבוה יותר מאבקנו לאחדות מעמד הפועלים.

„זו הדרך“ יעשה כמיטב יכולתו, כדי לסייע למפלגה לבדוק את ביצוע החלטות הוועידה ה-12 ע"י פירסום מאמרים על דרך-כי הביצוע של החלטות הוועידה, שיסייעו להחלפת הנסיון של האירגונים המפלגתיים הקשונים.

„זו הדרך“ תקבל ברצון מכתבים מהקוראים הדנים במאמרים אלה, המביאים הצעות, המוסרים מנסיינות, המותחים ביקורת.

בדרך זו יוכל כל חבר מפלגה וקורא העתון לתרום את תרומתו לליבון הדברים. המערכת

*

למען מפלגה המונית, מבוססת על מעמד הפועלים — זו היתה הסיסמה האירגונית הלוחמת של ועידתנו ה-12. שאלות רבות מתעוררות בקשר לביצוע סיסמה זו. קודם-כל עומדת לפנינו הבעיה של הקמת קאדרים במפלגה, אשר יוכלו לקלוט באופן יציב ולגייס את החברים החדשים, הנכנסים למפלגה ואשר ייכנסו במספרים גדולים והולכים עם תהליך הביצוע של סיסמה זו. זוהי אחת הבעיות הבוערות. כדי ליצור את התנאים האלה ולהעלות את הקאדר הנחוץ, הכרחי מעל לכל חינוך מרקסיסטי.

עוד לפני הוועידה ה-12 ראתה מפלגתנו את הצורך הדחוף בחינוך מרקסיסטי שיטתי ומתמיד של הקאדר. נעשו צעדים חשובים בכיוון זה בתקופה שבין הוועידה ה-11 והוועידה ה-12. אורגנו קורסים מרכזיים, מחוזיים ומקומיים.

ובמיוחד ב"קול-העם", הדנים בבטיות תיאור-טיות.

לפי החלטת הוועד המרכזי, כל וועד מחוזי מינה חבר מבין חבריו, אשר ישא באחריות ישירה לחינוך המרקסיסטי במחוז ויהיה קשור עם המחלקה המרכזית לחינוך.

כאשר המחלקה המרכזית לחינוך יגישה לביצוע מעשי של התכנית היא נתקלה בקשיים הבאים:

1. הרבה הם ספרי-היסוד המרקסיסטיים, שלא תורגמו עדיין לשתי השפות של ארצנו: עברית וערבית. אלה שתורגמו לעברית, רובם לא תורגמו או לא בוקרו ע"י מפלגתנו, ואין לסמוך על תירגומים כאלה. במידה שאנו עוסקים יותר בחינוך מרקסיסטי, בה במידה מרגישים שיש לנו את החשיבות העצומה של המפעל, אשר ביצעה מפלגתנו בהוציאה לפועל את התירגום לעברית של "ההיסטוריה של מ.ק.ב.מ. (ב.) קורס קצר". כן הננו רואים את צורך דחוף לסיים את התרגום בשפה הערבית של יצירת מופת זו.

הדרך הטובה ביותר להתגבר על קושי זה היא כמובן בפרסום יצירות הקלסיקונים המרקסיסטיים בתרגום עברי וערבי. אך מכיוון שאיננו יכולים לבצע כיום דבר זה בקנה-מידה גדול, אנו ננסה לעת-עתה להתגבר על קושי זה ע"י תרגום אותם החלקים של יצירות הקלסיקונים המרקסיסטיים, הנחוצים לנו לעבודות הקורסים. 2. בשביל אירגון הקורסים המחוזיים, דרשו החברים בצדק, כי תעובד תכנית מפורטת של לימודים, עם חומר לימודי והרצאות מדריכות. על המחלקה המרכזית לחינוך מוטל התפקיד לעבד תוכנית זו. אך עד שתושלם התוכנית, המחלקה המרכזית לחינוך העמידה לעצמה את המטרה הדחופה לספק למפלגה חומר-לימוד מודפס לשימוש הקורסים המחוזיים. בינתיים מארגנים המחוזות את הקורסים שלהם בהתייעצות עם המחלקה המרכזית לחינוך. הנסיון של קורסים מחוזיים אלה יעזור לנו בעבודתנו הבאה.

3. אין לנו נסיון באירגון ובהעברת פיקוח על הלימוד העצמי. בשאלה זו כבשאלות אחרות הננו לומדים מהנסיון העשיר של המפלגה הבולשביטית. בהסתמכנו על הנסיון של המפלגה הבולשביטית ושל מפלגות-אחיות קומוניסטיות אחרות הננו פותרים בעיה זו של לימוד-עצמי כדלקמן: בכל סניף החברים המעוניינים בלימוד-עצמי מאורגן ובפיקוח יחולקו לשתי קבוצות בהתאם לרמת ידיעותיהם ובהתאם לנושא הלימוד. לכל קבוצה צריך להיות מדריך קבוע. הקבוצה תיפגש בהדרכת המדריך פעם לשבועיים. הם ישמעו הרצאת פתיחה מפי המדריך וישאלו שאלות.

איבדה עשתונותיה נוכח התגעשות ההמונים, להסיר את עלה התאנה של "הדימוקרטיה המערבית". היא עוברת להתקפה גלויה נגד המפלגה, סוגרת את עתונה, מארגנת פרובוקציות נגד אספותיה ונוקטת בצעדים אנטי-דימוקרטיים נגד צירינו בכנסת.

התקפה זו נגד מפלגתנו היא, מצד אחד, סימן לחולשת הסוכנים האימפריאליסטיים השליטים בישראל, ומצד שני מכוונת היא להפחיד את ההמונים, להכות את התנועה המהפכנית ולעצור בעד המאבק לשלום.

בתנאים כאלה נשקפת תמיד סכנה. שחברים חלשים, ובמיוחד מבין החדשים, ייכנעו ללחץ הריאקציה ויאבדו את אמונתם בנצחון.

בתנאים כאלה החדרת התיאוריה המרקסיסטית מכיוון ש"זה ורק זה בלבד" — כפי שמלמד אותנו החבר טטאלין — יכול לתת לתנועה בטחון, את כוח ההתמצאות והבנת הקשר הפנימי בין המטרות המתרחשים; מכיוון שזה ורק זה בלבד יכול לעזור להבחין במציאות לא רק כיצד ובאיזה כיוון נעים המעמדות בזמן הנוכחי, אלא גם כיצד ובאיזה כיוון הם ינועו בעתיד.

עבודת המחלקה המרכזית לחינוך מרקסיסטי

בבצעו את החלטות הוועידה ה-12 של המפלגה בבעיית אירגון הלימוד המרקסיסטי, הקים הוועד המרכזי של המפלגה מחלקה מרכזית לחינוך שתפקידה לנהל, לארגן ולהחדיר את החינוך המרקסיסטי במפלגה.

המחלקה המרכזית לחינוך עיבדה תכנית כללית לתקופה הנגמרת ב-7 בנובמבר ש.ז. הגשמת תכנית זו ע"י המחוזות והסניפים של המפלגה תיכלל בהתחרות הסוציאליסטית בין סניפי המחוזות על דגל הוועידה ה-12 של המפלגה. התכנית כוללת:

1. קורס מרכזי של המפלגה למשך חודש ימים, בו ילמדו את היסודות התיאורטיים ואת דרכי הביצוע המעשי של הפרוגרמה והקו האירגוני של הוועידה ה-12 של המפלגה.
2. אירגון קורס מחוזי אחד בכל מחוז למשך 6 שבועות (ערב אחד כל שבוע ושבת אחת כל שבועיים) ללימוד הפרוגרמה של הוועידה ה-12 של המפלגה.
3. אירגון לימוד עצמי שיטתי ובפיקוח בכל הסניפים של החומר הבא:
 - א. ההיסטוריה של המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות (בולשביקים), קורס קצר.
 - ב. המניפסט הקומוניסטי מאת מרקס ואנגלס.
 4. הרצאות על נושאים מיוחדים בכל המחוזות במשך תקופה זו.
 5. פירסום מאמרים בעתונות המפלגתית

לקה המרכזית לחינוך מספקת להם מרצים מקרב חבריה ומחברי הועד המרכזי.

הקורסים מנוהלים בשיטה סמינריונית. המשתתפים שומעים הרצאה, שואלים שאלות להבהרת הדברים, מקבלים שאלות וחומר קריאה הביתה. בפגישה הבאה מתנהל דיון ער על השאלות וחומר הלימוד שחולק.

בנצרת מספקים למשתתפים בקורס לפני הרצאה חומר מודפס (בסטנסיל), המכיל תזיסים קצרים של ההרצאה. דבר זה עוזר למשתתפים להתרכז בשמיעת ההרצאה ולא בכתיבת רשימות. בנצרת הכרחי הדבר, מכיוון שלרבים מן המשתתפים בקורס קשה לרשום רשימות במהירות.

המחלקה המרכזית לחינוך, החליטה לפרסם את ההרצאות היסודיות, שינתנו בקורסים אלה או בחומר הלימוד, לשימוש בקורסים מקומיים ובלמוד בקבוצות.

כיצד ללמד?

קורה לפעמים שמרצה על נושא מסוים ממלא את הרצאתו בשפע נתונים והרצאתו משעממת, מבלבלת דוקא משום שיש בה עודף מספרים וציטטאות, מבלי שהנושא המרכזי של ההרצאה יהיה ברור.

בכדי להצליח בהסברת שאלות תיאורטיות, ההרצאה צריכה להיות חיה, יש לתת דוגמאות מן החיים ומנסיון יום-יום וכמו כן מספרות פרוגרסיבית. החשיבות של הרצאה היא לא בריבוי ציטטאות יתר על המידה אלא בהבהרת התוכן של הנושא. המרצה צריך להרצות כך שהשומעים יבינו אותו. מטרת הלימוד שלנו היא להפעיל את החברים בעבודתם היום-יומית, ללמדם כיצד להשתמש בכוח האוריינטציה המרקסיסטית ובידיעותיהם המרקסיסטיות.

יזכור נא כל אקטיביסט בשטח הלימוד את אזהרתו של גיאורגי דימיטרוב: „נסיונו מאשר שוב את האמת הישנה, שקל יותר להשתלט על העקרונות של המרקסיזם-לניניזם מאשר להשתמש בהם בפרקטיקה בתור מדריך לפעולה בכל שלב של ההתפתחות החברתית“.

המדריך ימסור להם מה עליהם לקרוא ולהתכונן עד הפגישה הבאה. הוא יתן להם גם שורת שאלות, שעליהם להכין בבית. המדריך צריך לעמוד לרשות קבוצתו פעמיים בשבוע לשם התייעצות אינדיבידואלית.

בפגישה הבאה ינהל המדריך שיחה על הנושא הנידון. הוא ידריך כך את השיחה שתדיה פוריה ותאפשר לכל חבר להשתתף בה. לקבוצה צריכה להינתן כל האפשרות לבקר את המדריך, אם יש צורך בכך, ולהציע שיטות לימוד חדשות.

החבר האחראי לחינוך בסניף המקומי, צריך להפגש מזמן לזמן עם מדריכי הקבוצות ולדון אתם על כל בעיות עבודתם. הועדים המקומיים חייבים לפקח בשיטתיות על העבודה הקבוצתית. המחלקה המרכזית לחינוך תספק מדי פעם בפעם למדריכי הקבוצות חומר והוראות, שיעזרו להם בביצוע תפקידם.

4. הננו נתקלים, עם ביצוע התכנית במחזור במדריכים, המסוגלים לנהל קורסים ולימוד עצמי של קבוצות במחוזות ובסניפים. הקורסים המרכזיים שאורגנו ע"י המפלגה בתקופה שבין הוועדה ה-11 וה-12 סיפקו למחוזות ולסניפים מספר מדריכים כאלה, אך עדיין מספרם רחוק מלמלא את הצרכים. הכשרת מדריכים הופכת לאחת הסיסמאות העיקריות של המחלקה המרכזית לחינוך. אנו רואים את הפתרון של בעייה זו באירגון שיטתי של קורסים מרכזיים, על-ידי אירגון פגישות של אקטיביסטים בעבודת החינוך במפלגה וע"י הוצאת חומר לימוד מודפס.

כל התפקידים הגדולים האלה העומדים בפני הוועדה המרכזית לחינוך קאדרים, אינם יכולים להיפתר על-ידיה בלבד. תפקידים כאלה יכולים להיפתר רק בעזרתם והתענינותם של כל מוסדות המפלגה הגבוהים והגמוכים.

נסיון המחוזות

כמה מחוזות החלו כבר בביצוע התכנית הכללית לחינוך. מחוזות ת"א-יפו, נצרת וחיפה פתחו כבר את הקורסים המחוזיים שלהם. המח-